

A kocsánytalan tölgyesek természetes felújítása

– hozzászólás –

Tömeges tölgyűjulat az anyafák árnyékában

A címben felvetett téma aktuális problematikájához mérten méltatlanul keveset szerepel napjaink szakirodalmában. Éppen ezért hozott számomra üdítő fel-frissülést Tobisch Tamás írása az EL. 2002. nov.-dec. számaiban. Ő volt az, aki remek összgezést adott a tárgykör eddigi szakirodalmából és ütköztetve az egyes szakemberek véleményét – rávilágított az egyenlőtlen bontáson alapuló felújítógátás esetleges előnyeire az ernyős vágással szemben.

Mint a Dél-Mátrában dolgozó szakember, néhány gyakorlati tapasztalatomat szeretném a tisztelt Olvasókkal megosztani, merthogy az elmúlt szűk évtized területünkön – a téma szempontjából – elég mozgalmásra sikerült.

Alaphelyzet

Erdészetünk – mint az Egererdő Rt. második legnagyobb (10 ezer ha-t meghaladó) területű üzeme, alapvetően természet-szerű gazdálkodást folytat, hiszen az erdőterület 91%-át a leggyakoribb hegyvidéki őshonos fajok (KTT,B,CS,GY) foglalják el. Ezen belül is meghatározó a KTT részaránya, ami egyenes következménye az uralkodó déli kitettségeknek.

A felújítási probléma súlyát a mennyiség adja. A KTT hervadásos betegsége – amely a 80-as években és a 90-es évek első felében volt a meghatározó –, az aszályos nyarak és a magtermések szinte teljes hiánya miatt a ter-

mészetes erdőfelújítás másfél évtizedre szinte teljesen megkezdett. Ennek a korszaknak még egy meghatározó tényezője a – bár csökkenő tendenciát mutató, de mégis igen magas – vadlétszám.

A fordulat

A kilencvenes évek közepére az idős, sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek természetes felújítása számunkra több százhektáros problémává vált. Ekkor azonban pozitív irányú folyamatok indultak el. A tölgypusztulás tünetei megszűntek, több évben is volt magtermés (1995, 96, 98, 2000), elsősorban a gyenge termőhelyen álló elegyetlen sarj KTT-esekben, kisebb mértékben a CS-KTT-esekben – ugyanakkor egyáltalán nem a jobb kondíciójú GY-KTT-esekben. Az évtized közepén a vaddisznó állománya a pestis miatt a töredékére csökkent. A vadászati tevékenység a többi nagyvad faj számát csökkentette – azok közül is leginkább a muflonét.

Alkalmazott módszer, eredmények

A jó magtermések a száraz termőhelyű sarj tölgyesekben egyöntetű jó újulatot eredményeztek. Bontás ezekben korábban – egy-két erdőrésztől eltekintve – nem volt, igaz több esetben ezt a tölgypusztulás „végezte el”; 50-70%-ra csökkentve a záródást. Ugyanakkor az is több tíz hektáron jellemző kép volt,

hogyan záródott (80-85%) tölgyesben jelent meg a vitális tölgyűjulat nagy tömegben (100-250 db/m²)!

Ez a helyzet azonnali és drasztikus beavatkozást hozott. 1998-tól nagy területű végvágások indultak. Többségük bontás nélküli végvágás, vagyis tarvágásos felújító vágásnak minősül. A módszer nem természetközeli, de az eredmények cáfolhatatlanok: mag eredetű tölgyűjulat a sarjerdő helyén 100 hektáros nagyságrendben; egy részük már befejezett és az összes végvágott felújítás 38%-a igényli a vadkárelhárító kerítés biztosította védelmet. Az új generáció vitalitását az a tény is bizonyítja, hogy 2000 nyarán több végvágott részletben jelentkező totális hőperzselési kár után az állomány tősarjadással teljes mértékben regenerálódott.

A fentiek erősen ellenkeznek a szakirodalomban leírtakkal. *Róth Gyula* (Erdőművelés II. 1935.) írja: „A tölgy – különösen gyengébb és szárazabb termőhelyen – csak nagyobb mértékű bontás után telepszik, záródás alatt nem tud megélni.”

Az élet erre most rácafol. Bizonyíték ez arra, szakmánkban az élet nagy tanító mester és nincs helye a kőbe véssett szabályoknak.

Még egy utolsó megjegyzés: az előttünk álló nyár vándorgyűlésének tisztelt Részteveői – ha idejük engedi – keressék fel a Mátrafüred közeli madárerdőt, ahol a 145 éves tölgymatuzsálemek között 40-45 éves fákat és nagyon szép többkorú, csoportos újulatot is láthatnak...

Dudás Béla

Keveslik

Azonnali bértárgyalásokra szólítja fel a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége (MEDOSZ) az ÁPV Rt.-t, mert elfogadhatatlannak tartja a munkavállalók bruttó 3-4,5 százalékos bérfeljlesztését.

A keresetfejlesztés alatta marad a mezőgazdasági és erdészeti társaságok üzleti tervei alapján elérhetőnek, ami tovább növeli az ágazat több mint 30 százalékos lemaradását a nemzetgazdasági átlagkeresettől.

Tolnai Népújság